

בענין שמן שביעית ושמן למנורה

נטילת ידים לשמן של שביעית

כתב הרמב"ם (פ"ה ה"ז מהל' שמטה ויובל) שמן של שביעית וכו' ואין סכין אותו בידים טמאות וכו'. וכתב על זה הגראי"ק בשבת הארץ דבזה"ז שהכל בחזקת טומאה שרי. ובקונטרס אחרון כתב די"ל דמ"מ גם בזה"ז יש ליטול ידים לשמן של שביעית משום קדושתו, וכתב דהנוטל לכל פירות שביעית מטעם זה אינו בכלל נוטל ידיו לפירות דהוי מגסי הרוח.

ולענ"ד עדיין הדברים טעונים הבהרה: א) עצם דינו של הרמב"ם, ומקורו טהור בתוספתא צ"ב, דלכאורה לא מצינו דאסור לטמא פירות שביעית. אך י"ל בזה דהואיל וחברים אוכלין חולין בטהרה, ולע"ה אין למסור פירות שביעית אלא כדי מזון שלש סעודות, ממילא ממעט באכילתן. ואף דאכתי ראויים לחבר בימי טומאתו י"ל דאפ"ה מיקרי ממעט באכילתן¹. ומ"מ עדיין צע"ק אמאי לא נתבאר מפורש דאפי' למ"ד מותר לגרום טומ' לחולין שבא"י, מ"מ לפירות שביעית אסור. ב) אבל אף אם נודה שאסור לטמא פירות שביעית ונאמר שכזה"ז נמי טוב להחמיר כבזמן הטהרה, עדיין יש לדון אם יש מקום ליטול ידים לפירות שביעית, דכשלמא שמן

1. ונתבאר בס"ד בספר ביצחק יקרא חלק א' סי' ט' דאסור לחביא פירות שביעית לבית הפסול.

הוי משקה, וידיים שהן (בזמן הטהרה, דבזה"ז כלם טמאי מחים) שני לטומ' עושות את המשקה ראשון לטומ' מגזרת י"ח דבר, (והאם שמן בכלל משקה לענין זה נתבאר בס"ד בספר ביצחק יקרא חלק א' סי' י"ב). אבל פירות שביעית נ' לכאורה דהוו בכלל חולין לענין דאין שני עושה שלישי בחולין, וא"צ נט"י אף בזמן הטהרה. ונ' דאף הגראי"ק לא כיוון להשוות פירות לשמן לגמרי, אלא לעורר לחבת הקדש בלבד.

בדין שמן למנורה במקדש

ומדי עסקנו בשמן קדש, נעלה בס"ד בקדש לשאול בענין שמן המנורה. כי ראיתי בשם הגראי"ק (איני זוכר המקום) דאלו לא הי' לחשמונאים שמן זית היו יכולים להדליק המנורה בשמן אחר, דלא נאמר שמן זית אלא למצוה. וראיתו מההיא דשבת כ"א "תני רמי בר חמא פתילות ושמנים שאמרו חכמים אין מדליקין בהן בשבת אין מדליקין בהן במקדש", דכבר תמה הגרע"א בגליון הש"ס למאי נקט שמנים הא במקדש אין מדליקין אלא בשמן זית. אך באמת בפ"י ר"ח שם לא גריס שמנים. ואם פי' ר"ח לא הי' עדיין לנגד עיני הגראי"ק, הנה גם ברמב"ם פ"ג מהל' תמידין ומוספין הל' ט', לא הביא אלא פתילה בלבד, וא"כ אדרבא מוכח דאי אפשר להדליק בשאר שמנים, דאל"כ הי' לו להרמב"ם להודיענו במה מדליקין ובמה אין מדליקין.

ובאמת דברי הגראי"ק קשים להולמם, דכללא הוא בקדשים דכל שנה עליו הכתוב מעכב (כברש"י סוף מנחות ועוד), והכא הלא שנה הכתוב שמן זית (שמות כ"ז כ' וויקרא כ"ד ב'). ואף דאין אני יכול לדרוש דרשות מעצמי, אבל הכא הלא פשטי' דקרא הוא דבעינן הדלקה בשמן זית, וא"כ להכשיר שאר שמנים היא דרשא

מחודשת. ויש לישיב, דהראשון לא נאמר דרך ציווי אלא דרך הודעה, כדכתב רש"י (ויקרא כ"ד ב'), ולא מיקרי שנה עליו הכתוב לעכב. ומ"מ לקושטא דדינא נלענ"ד דאין כשר אלא שמן זית, וכמבואר בדברי רעק"א, וכדמוכח מדברי הרמב"ם.

ונזכה מהרה לבנין הבית, ומלך וכהן משוחי שמן זית.

[דברי מרן חרב זצ"ל: ר' אגרות הראיה ח"ג איגי תשנז - עמי עח - ובחערות טוב ראיח [אשר בש"ס פרדס] לשבת כ"א א'. באשר לעיקרח של החשגח, כבר העיר על כך, ואף יישבח, חגרמ"ד פלאצקי זצ"ל, ר' אגרות לראי"ח (מחדוי י-ם תשמ"ו) איגי קכת, עמי קמב-קמג (מחדוי י-ם תשי"ן, איגי רא, עמי שט). המערכת נ.ג.].

